

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

The Macedonian Tribune

ORGAN of the M. P. O. of the U. S. A. & CANADA ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКИТЕ ПОЛИТИЧЕСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ВЪ С. Щ. И КАНАДА

Entered as second class matter, February 11, 1927, at the Post Office at, Indianapolis, Ind., under the Act of March 3 1879

Парламентарните избори, които станали на 5 май въ Югославия, сж само прахъ въ очите на чуждия свѣтъ, за да представятъ, че страната се управлява демократично. Самиятъ фактъ, че тѣ сж явни е достатъчно доказателство за тѣхната опороченостъ. Обаче въпрѣки това, може да се каже, че бѣлградската диктатура е бита отъ народа при «болшинството», което Йевтичъ е взелъ.

ИЗГАРЯНЕТО НА С. БЪЛ. БЛАЦА

Това бѣше на 19 августъ 1903 год. Изморени отъ преднитѣ стѣлкновения съ аскера, възстаницитѣ отъ четата на Иванъ Поповъ почиваха подъ самия върхъ на Вичъ, при мѣстността «Порта». Една частъ отъ тѣхъ, тѣзи отъ изгоренитѣ села — бѣха въ отпускаи този день почнаха да се връщатъ.

На смръкване, за голѣмо наше очудване, гр. Костуръ, който ношно време тънеше въ мракъ още отъ обявяването на възстанието, се покри съ много свѣтлинки. Свѣтеше по кжцитѣ, а свѣтеше и по околнитѣ височини, кждето бѣха войнишкитѣ биваци. Разбрахме, че това е донанма и че се празнува възшествието на нашия «милъ» господарь Абдулъ Хамидъ Ханъ 2-ри. Това освѣтление подеиствува върху ни нѣкакси неприятно, понеже показваше, че агитѣ не се боятъ, но никому не минаваше на умъ, че падишаха, именно сега, може да се разчувствува за своитѣ немирни чедата, който, следъ като си излѣ милостта върху тѣхъ, да ги ошастливи, като ги помилва.

Войводата иронически каза: увѣренъ съмъ, че утре или

други день, ще почувствуваме благата воля на «преблагия» падишахъ.

На 29 августъ всѣкжде бѣше тихо. Не се виждаха ни пожарища, нито пѣкъ се слушаше нѣкаква стрелба отъ нѣкжде.

Вечерята слезнахъ въ с. Българско Блаца, което още не бѣше опитало царската милостъ. Нѣкои отъ жителитѣ му, които отъ десетина дена бѣха се настанили на бивакъ, низъ околнитѣ лесове, взели по нѣщо отъ кжци, връщаха се обратно по домоветѣ си за последенъ пътъ. Тукъ заварихъ войводата Кузо Блацки съ нѣколко души възстаници. Непредполагайки нищо лошо, за другия день, останаме да ношуваме въ селото, вѣнъ отъ кжцитѣ.

Презъ нощта, тукъ пристигна частъ отъ горското началство — Манолъ Розовъ, придруженъ отъ нѣколко възстаници. Той отиваше въ манастиря св. Врачъ.

На разсъмване, караулитѣ, които бѣха поставени надъ лозята, за да наблюдаватъ пътя отъ къмъ Костуръ, пристигнаха и съобщиха, че костурския аскеръ, на 3 колони, настъ

пвалъ къмъ Вишени, Бъл. Блаца и Черешница.

Това известие ни развали доброто настроение. Вмѣсто почивка и успокоение, донанбата ни донесе нови тревоги — нови жертви.

За отпоръ не можеше и дума да става. Четата на Ив. Поповъ бѣше много далечъ и не можеше да пристигне навреме, а въоръжени селяни почти нѣмаше.

Останалитѣ да ношуватъ въ селото селтзи и селянки, като научиха за пристигания аскеръ, отправиха се къмъ бивацитѣ въ околноститѣ на селото.

Съ Кузо Поповъ се раздѣлихме още въ селото. Той взе една хубавия свой конь и се отправил по направление на четитѣ. Ний съ учителя въ сжщото село — Василъ Константиновъ, дочакахме опразването на селото и се отправихме за мѣстността «Вѣтрила», отъ кждето незабелязано можеше да се наблюдава това, което щеше да става.

Войската на вериги напредваше къмъ селото. Когато първата верига стигна до Пишировитѣ кошари, чуха се нѣколко изстрѣли. Убиха овчаря Досето Пишировъ, следъ като му отнѣха овцетѣ.

Скоро следъ това, войскитѣ почнаха да се групиратъ около югозападната страна на се-

лото. Тѣ дълго стояха тукъ безъ да се проявятъ съ нѣщо. Когато цѣлия отрядъ се прибра до селото, отъ къмъ Вишенския пътъ, едно отдѣление отъ около 100 души предпазливо влѣзна въ селото. По улицата то стигна до чешмата при Буюковата кжща и, следъ като се увѣри, че нѣма никаква опасностъ, върна се назадъ при отряда. Не мина много време и нѣколко групи отъ по десетина души се втурнаха низъ селото и заудряха по масивнитѣ кжщни врати. Следъ счупването на вратитѣ, навлизаха въ кжщитѣ, отъ кждето изнасяха покжщнината, която струваше нѣщо и следъ това подпалваха самата кжща. Башибозука прибираше покжщнината. Това се повтаряше съ всѣка кжща. Отдѣлнитѣ пушци и пламъци се съединяваха и образуваха единъ общъ тъмночервенъ стѣлбъ, който се отпраща къмъ небеснитѣ висини.

Въ сжщото време надъ село Вишени се показваа гъсти черни облаци, които поради тихото време, се отправяха къмъ небето.

Разрушението на с. Българско Блаца не трая много, тъй като рушителитѣ бѣха твърде много.

До тукъ не стана нѣщо необикновено. Хората бѣха навикнали на пожарищата. Тѣ го очакваха съ спокойствие,

казвайки; когато заиграе мечката въ комшията, непременно ще дойде и въ твоя дворъ.

Когато се свърши страшната церемония съ изгарянето на селото, войската се отправи по склоноветѣ на Вичъ. Тя обхвана лесоветѣ, и то тамъ, кждето бѣха на бивакъ семействата, които, виждайки грозищата ги опасностъ, хукнаха да търсятъ спасение тамъ, кждето можеха го намерятъ.

Всички мъже попаднаха предъ очитѣ на аскера биваха убити, а голѣма частъ отъ женитѣ изпитаха ужаса на това на което бѣха способни дивацитѣ отъ албанскитѣ и анадолски планини.

Наблюдавайки това що ставаше въ и около Българско Блаца, ние незабелѣзахме пристигането на втората колона въ село Черешница. Гърмежитѣ ни обърнаха вниманието и ние видѣхме, че останалитѣ не доизгорѣли кжщи отъ първото нападение бѣха подпалени наново. Бѣше стрелба по намиращитѣ се въ селото хора, които бѣха изненадани и не знаеха коя посока да зематъ. Мнозина отъ тѣхъ изпадаха пронизани отъ турскитѣ куршуми, преди да разбератъ що става около тѣхъ.

Нашата група се увеличи. Станахме 4 души. Къмъ насъ се присъединиха: Киряко Зурловъ и Василъ Поповъ отъ Че-

решница.

По непредвидливостъ, ние бѣхме открити отъ аскера въ черешничкия «церъ» и, съпровождани отъ много турски куршуми, съ мъжа стигнахме с. Прекопана и се заслонихме въ корията на с. Срѣбърно, кждето останахме 2 дни въ най-близко съседство съ аскера отъ планината Върбица и съ онзи дошелъ отъ къмъ с. Невеска. Тукъ къмъ групата се присъединиха Атанасъ Зурловъ и Аргиръ Роговъ и двамата отъ село Черешница.

Глада не ни позволи да останемъ по-дълго тукъ. На другия день вечерята решихме да излѣземъ отъ това обсадено положение.

Не запознати добре съ мѣстността, надъ село Прекопана, въ тъмнината, попаднахме на едно отдѣление войска, което се готвѣше за вечера. Много огньове, около които бѣха на сѣдали войници, печеха на рѣженъ овци. Приятната миризма отъ печеното месо и планинския чистъ въздухъ подеиствува ужасно мъчително върху нашитѣ гладни стомаси. Следъ като се лутахме цѣла нощъ низъ Еловската планина, на другия день останахме да ношуваме тамъ, и едвамъ можахме да се върнемъ въ Костурско презъ Вичъ, кждето въ землището на с. Бълг. Блаца, на сжщото мѣсто, кж-

дето селянитѣ бѣха си уредили едно отъ скривалищата. То бѣше подъ Никовата чешма, надъ Лжнго. На другия день дълго чакахме да се мерне човѣкъ около Блаца. Нищо живо не се виждаше. Предположихме, че войската е унищожила преди два дена всичко живо.

Къмъ обѣдъ, една бабичка напусна селото и презъ Лжнго, се отправи къмъ насъ, за да търси нѣщо изгубено. Използувахме случая и я посрещнахме. Отъ нея разбрахме за извършеното отъ турцитѣ и въ Бълг. Блаца и въ с. Черешница.

Слѣзнахме въ селото. Хубавото кокетното — Кючукъ Стамболъ — както си го наричахме с. Българско Блаца бѣше обърнато въ пепелище. Великолепнитѣ кжщи като она на Бутковетѣ, Голичевитѣ и други бѣха опожарени. Обгорѣлитѣ високи зидове показваха тѣхното мѣсто.

Следъ този страшенъ походъ турцитѣ се прибраха въ града и почнаха тукъ-тамъ да поставятъ гарнизони, което предсказваше началото на края на тая велика, но и страшна трагедия, която се нарича илинденска епопея.

(Сп. Илинд. иллюстрация)